

Viite

Asia

Metsälain 29.11. julkaistu versio

Asiasanat	VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS
Hoitaa UM	ITÄ-22
Hoitaa UE	MOS
Koordinoi	
Tiedoksi	GLO-54; ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; UKKMI-00; VKO-11; VKO-12 BER; PET; PIE KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM/MEO; MTK; SP/BOFIT; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; VM; VNK; YM; YM/ALO; YM/KVY

Metsälaista on julkaistu Luonnonvaraministeriön internetsivuilla 18. kehitysversio 29.11.2004.

Uusimmassa versiossa metsien omistus kuuluu yksiselitteisesti valtiolle, metsien hallinnasta vastaavat Federaation toimeenpanevat elimet ja hallinnon kustannukset maksetaan Federaation budjetista.

Metsänhoidollisten toimenpiteiden osalta vastuun jako leshozien ja metsänkäyttäjien välillä on tulkinnanvarainen.

Suunnitelman mukaan metsälaki menee Duuman käsittelyyn vuoden 2005 ensimmäisen neljänneksen aikana ja hyväksytään vuoden 2005 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Laki astuisi voimaan 1. tammikuuta 2006.

Metsälaista on julkaistu Luonnonvaraministeriön internetsivuilla 18. kehitysversio (<http://www.mnr.gov.ru/>), johon on merkitty muutokset aikaisempaan verrattuna.

Laki koostuu seuraavista osista:

- Yleinen osa
- Luku I Yleistä
- Luku II Metsävarannon ja metsävarantoon kuulumattomien metsien omistusoikeudet sekä metsäpalstojen muut käyttöoikeudet
- Luku III Metsävarannon käytön, suojelun ja metsänuudistamisen valtionhallinto
- Luku IV Metsävarantoon kuuluvien ja kuulumattomien metsien käyttö, suojelu ja uudistaminen koskien myös sellaisia metsävarannon maita, joilla ei kasva metsäkasvillisuutta
- Luku V Metsävarannon käyttömaksut ja metsätalouskulujen rahoitus
- Luku VI Metsänkäyttö-, suojelu- ja uudistamisriitojen ratkaisu sekä vastuu Venäjän metsälainsäädännön rikkomuksista

- Luku VII Metsävarannon, metsävarantoon kuulumattomien metsien sekä puu- ja pensaskasviliisuuden käytön erityispiirteet
- Yhteenvedo

Seuraavassa on esitetty nykyversion suhtautuminen muutamiin oleellisimpiin laissa säädettyihin asioihin:

Metsän omistus

Viimeisimmässä 29.11. MNR sivuille ilmestyneessä lakiehdotuksessa metsien omistus kuuluu yksiselitteisesti valtiolle (§19) ja sitä säännellään Federaation lakien mukaisesti. Johdonmukaisesti vuokrametsiä koskevassa kohdassa (§34) kielletään mahdollisuus vuokrametsien ostamiseen. Pykälässä 130 säädetään, että aikaisemmin maatalousorganisaatioiden hallussa olevat metsät annetaan näiden organisaatioiden käyttöön maksutta. Sanamuotoon sisältyy ajatus, että metsien omistus ei kuitenkaan olisi enää näillä organisaatioilla - toisaalta omistussuhteen muutoksesta ei ole erikseen säädetty.

Käyttöoikeus

Metsien käyttöoikeus annetaan valtiollisen organisaation aktilla, sopimuksella, oikeuden päätöksellä tai muulla metsälaissa säädetyllä perusteella. Metsiä annetaan käyttöön vuokrasopimuksella, sopimuksella ilmaisesta käytöstä, konsessiosopimuksella sekä metsänhakkuulipulla, määräyksellä tai metsäliipulla.

Vuokra-alueet myönnetään vain avoimen (tarjous-)kilpailun (konkurs) kautta.

Metsää saa käyttää vain metsänhakkuulipun, määräyksen tai metsälipun perusteella, joka kirjoitetaan vuokra-, konsessio- tai ilmaiskäyttösopimuksen tai Federaation toimivallan omaavan organisaation päätöksen perusteella.

Metsien hallinto

Uudessa versiossa on toistuvasti korjattu sanamuodoksi, että valtaa käyttävät metsätalouden alalla toimivat Federaation toimivaltaiset organisaatiot. Tällä sanamuodolla käsittääkseni käytännössä lakkauteetaan subjektien itsenäinen vaikutusvalta metsäasioissa. Metsien hallinta on jaettu Federaation ja subjektien tasoilla toimivien eri Federaation organisaatioiden välillä käytännössä samoin kuin aikaisemmissakin versioissa. Eri organisaatioita ei ole erikseen nimetty, mutta muita asioita säättävissä pykälissä vilahtelee viittauksia leshozeihin ja lesnitsestvoihin.

Metsien hallinnon rahoitus

Federaation ja subjektien tasoilla toiminta rahoitetaan Federaation budjetista.

Metsämaksusta käytetään sanaa lesnoi padati, mikä viittaa veroluonteiseen maksuun. Markkinaperusteista maksun määräytymistä ei ole nykyversiossa.

Metsämaan muuttaminen eri käyttökategoriaan

Laissa säädetään prosessista, millä metsämaata voidaan siirtää muuhun käyttöön ja maaluokkaan. Pääperiaatteena on, että muutos on mahdollista vain Federaation hallituksen toimivaltaisen metsäalalla toimivan organisaation kautta.

Metsien hoito

Metsien hoito on metsän omistajan vastuulla. Toisaalla säädetään, että istutus, taimikonhoito, taimien tuottaminen ym. ovat leshozin ja metsänkäyttäjän vastuulla ja niiden suorittamisesta voidaan sopia vuokrasopimuksessa, sopimuksessa ilmaisesta metsän käytöstä, konsessiosopimuksessa sekä vuosittaisessa metsänhakkuulipussa, määräyksessä tai metsälipussa. Myöhemmin §91 säädetään leshozin velvollisuudeksi mm. metsänkuivaus, tehokkaiden metsänuudistustoimien aikaansaaminen, metsäteiden rakentaminen sekä maksaa säädettyssä järjestyksessä metsänkäyttäjälle metsänuudistamisesta aiheutuvat kulut.

Metsien sertifiointi

§71 mukaan metsiä sertifioidaan, jotta taattaisiin ekologisesti merkittävien metsien säilyminen sekä ekonomisesti kannattava ja sosiaalisesti tehokas metsien hallinta. Metsäsertifiointi on joko vapaaehtoista tai pakollista. Sertifiointi on pakollista puulle, joka on tai voi olla peräisin alueilta missä on radioaktiivista säteilyä (ei sanatarkka käänös, mutta ideatasolla näin).

Muutama esimerkki venäläisestä keskustelusta:

Venäjän Greenpeacen metsäkampanjan koordinaattori Aleksei Yarosenko arvostelee lakiprosessia siitä, että se ei ole tarpeeksi osallistava ja sitä valmistellaan salaa virkamiestyönä ilman kansalaisjärjestöjen ja metsäjärjestöjen mukaan ottoa.

Karjalan vihreät tiedottavat että Karjalan lainsäädännöllisen kokouksen edustajat arvostelevat päätöksessään (17.11.2004), että uuden metsälain hyväksyminen saattaa huonontaa sosio-ekonomista tilannetta Venäjän alueilla ja rikkoa perustuslaisia määrättyä kansalaisten oikeutta käyttää metsää. Päätös on toimitetty duuman edustaja B.G. Gryzloville ja siinä ehdotetaan Federaation hallitukselle, että

1. metsälakia käsiteltäisiin yhdessä kaikkien alueiden edustajien ja hallinnon ulkopuolisten luonnosuojelujärjestöjen kanssa
2. se poistaa laista kaikki ristiriitaisuudet venäläisen ja kansainvälisen lain kanssa sekä venäjän perustuslain kanssa kansalaisten oikeudesta käyttää metsiä "perustana elämälle ja niiden kansojen toiminnalle, jotka asuvat ko. alueilla"
3. se ottaa huomioon valtiollisen ekologisen tarkastuksen/selvityksen tekemisen ko. lain mukaisena (11§ laki ekologisesta tarkastuksesta/selvityksestä) siten, että suorittavan ekologisen komission jäseninä olisi kansalaisjärjestöjen edustajia

Arviointia:

Evoluutionsa aikana lakiehdotus on käynyt läpi useita versioita, joissa on ollut esillä hyvin erilaisia näkökantoja esimerkiksi metsänomistukseen liittyen. Nykyversiossa on jälleitä monista eri vaiheesta, mikä näkyy mm. kirjoitustyylin vaihtumisena kappaleiden välillä. Yleisvaikutelma onkin se, että prosessin myötä myös kirjoittajat ovat väsyneet eivätkä ole jaksaneet tarkastella lakia kokonaisuutena. Toisaalta venäjällä lakien hyväksymisprosessille on tyypillistä, että kirjoitusasua stilisoidaan lopulliseen muotoon vielä ennen kolmattakin (eli viimeistä) käsittelyä.

Metsälakiehdotus käsittelee asioita varsin yleisellä tasolla ja viittaa useasti muuhun Federaation lainsäädäntöön, myös yleistasolla. Ilmeistä on, että yksityiskohdista on ajateltu säädettävän alemman tason lainsäädännössä.

Ehkä heikoimmin on tällä hetkellä säädetty vastuun jako käytännön metsänhoitotoimissa leshozien ja metsänkäyttäjien välillä. Nykyversiossa leshozilla on vastuu lähes kaikesta, mutta sanamuodot antavat sille mahdollisuuden sälyttää ne metsänkäyttäjälle. Lain tulkinnanvaraisuus tässä kohtaa on selkeä ris-

ki varsinkin ulkomaalaisomisteisille yrityksille. Leshozien moniroolisuus on nykyversiossa mahdollista, sillä leshozeille on säilytetty vastuu metsien hallinnan lisäksi myös metsänhoitotoimenpiteistä ja mm. harvennuksista. Tämä on sikäli erikoista, että leshozien eri roolien eriyttäminen on ollut alusta saakka yksi lainvalmistelun johtavista teemoista.

Venäjän sisällä lakiehdotusta on viimeksi kritisoitu osallistamattomuudesta sekä ristiriidoista perustuslain ja kansainvälisten sopimusten kanssa. Lakiprosessin avaaminen tässä vaiheessa eri kansalaisjärjestöjen ja subjektien edustajien kommenteille todennäköisesti pitkittäisi lain valmistelua entisestään, sillä nämä tuskin kovinkaan innokkaasti kannattavat nykyistä vallan keskittämistä Federaatiolle.

Roschupkinin mukaan lakiesitys olisi menossa Duuman 1. käsittelyyn 2005 ensimmäisen neljänneksen aikana, tulisi hyväksytyä vuoden 2005 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana ja astuisi voimaan 1. tammikuuta 2006. Luonnovaraministeriöstä ei kommentoitu sitä, kuinka monta versiota vielä saadaan nähdä. Tässä vaiheessa varsinkin voimaantulosuunnitelma vaikuttaa realistiselta, vaikka laissa vielä lieneekin melkoisesti hiomista.

LIITTEET

-